

नेपाल सरकार
सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

सूचना सार्वजनिक गर्ने निकायको नाम:- सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, सिंहदरबार ।

सूचना सार्वजनिक गरेको अवधि:- २०७३।०१।०१ देखि २०७३।३।३१ सम्म

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति:-

गरिबीलाई न्यून गर्दै लैजाने र अन्ततः विश्वबाट नै गरिबी हटाउने उद्देश्यकासाथ सहश्राब्दी विकास लक्ष्य र सार्क विकास लक्ष्य समेतलाई दृष्टिगत गरी नेपाल सरकारका आवधिक योजनाहरूले गरिबी न्यूनीकरणलाई नै पहिलो प्राथमिकतामा राखेकोले गरिबी निवारण सम्बन्धी विचित्र निकायबाट संचालन भैरहेका कार्यक्रम बीच संयोजन र समन्वय कायम गर्न तथा सहकारी मार्फत गरिबी निवारणका कार्यक्रमलाई परिचालन गरी ग्रामीण अर्थतन्त्रको विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने उद्देश्यलाई अंगिकार गरी सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको स्थापना भएको हो । साथै नेपाल सरकारले अन्तरिम संविधान लगायत आफ्नो नीति, वार्षिक बजेट तथा आवधिक योजना मार्फत सहकारीलाई आर्थिक विकासको एक प्रमुख स्तम्भको रूपमा विकास गरी आर्थिक बृद्धि हासिल गर्ने उद्देश्य लिएको छ । सरकार, सहकारी र नीजी क्षेत्रको संयोजनबाट मात्र आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्न सकिन्छ भन्ने कुराको आत्मसात गर्दै विभिन्न मन्त्रालयहरू र निकायहरूले संचालन गर्ने गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको समुचित समन्वय गर्ने उद्देश्यका साथ नेपाल सरकार (मं.प.) को मिति २०६९।२।५ को निर्णयले सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको गठन भएको हो ।

(क) दृष्टिकोण:

सबल र सक्षम सहकारी प्रणाली सहितको गरिबीमुक्त नेपाली समाज ।

(ख) ध्येय:

राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र गरिबी निवारणमा योगदान बढाउने गरी सहकारी प्रणालीको सबलीकरण गर्ने एवं गरिबी न्यूनीकरणको कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने ।

(ग) उद्देश्य:

- समुदायमा रहेको आर्थिक एवं सामाजिक पूँजीको अधिकतम उपयोग हुने गरी सहकारीको विकास, विस्तार र प्रबर्द्धन गर्ने ।
- सन् २०१७ सम्ममा गरिबीको रेखामूनी रहेको जनसंख्या १८ प्रतिशतमा ल्याउने राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्त गर्न सहयोग गर्ने ।

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार-

नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदको मिति २०६९।०२।०५ को निर्णयानुसार नेपाल सरकार कार्य विभाजन (संसोधन सहित) नियमावली २०६६ स्विकृत भए अनुरूप सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको कार्य निम्नानुसार रहेको छ ।

१. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी नीति , योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा , कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
२. सहकारी सङ्घ संस्थाको विकास, सुदृढिकरण र नियमन,
३. सहकारी र आर्थिक विकास,
४. सहकारीको प्रवर्द्धन र संरक्षण,
५. अन्तराष्ट्रिय सहकारी संगठन सम्बन्धी विषय,
६. अन्तराष्ट्रियस्तरमा सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन र विकास,
७. सहकारी बचत तथा ऋण लगानी सम्बन्धी विषय,
८. सहकारी र गरिबी निवारणसँग आबद्ध संघसंस्थाको अनुगमन, रेखदेख र नियमन,
९. सहकारी रकमको लगानी,
१०. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी विभिन्न निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रमको समन्वय , अनुगमन र मूल्याङ्कन,
११. सहकारी र गरिबी निवारणसँग सम्बन्धित अन्तर मन्त्रालयगत कार्यको समन्वय,
१२. सीमान्तकृत, विभिन्न वर्ग र समुदायमा रहेका गरिबको पहिचान,
१३. सहकारी र गरिबी निवारणका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको प्रवर्द्धन , कामको समन्वय, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
१४. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण,
१५. सहकारीसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि,
१६. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
१७. सहस्राब्दी विकास लक्ष्य (गरिबी निवारणसम्बन्धी),
१८. राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड,
१९. सहकारी संघ-संस्था ।

३. निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरणः

(क) दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	कुल कायम हुने दरबन्दी
१.	सचिव	विशिष्ट			१
२.	सह-सचिव	रा.प.प्र.	प्रशासन		२
३.	उप-सचिव	रा.प.द्वि.	प्रशासन	सा.प्र.	६
४.	उप-सचिव (कानून)	रा.प.द्वि.	न्याय	कानून	१
५.	उप-सचिव (लेखा)	रा.प.द्वि.	प्रशासन	लेखा	१
६.	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.द्वि..(प्रा.)	ने.आ.यो.तथा तथ्याङ्क	जनरल स्टा.	१

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	कुल कायम हुने दरबन्दी
७.	शाखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	सा.प्र.	१०
८.	लेखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	लेखा	२
९.	स. कृषि अर्थ विज्ञ	रा.प.तृ. (प्रा.)	कृषि सेवा	ए.इ.मा.एण्ड स्टा	१
१०.	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृ. (प्रा.)	विविध		१
११.	नायव सुब्बा	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	११
१२.	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	लेखा	२
१३.	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम	विविध		४
१४.	खरिदार	रा.प.अनं.द्वि.	प्रशासन	सा.प्र.	३
१५.	सह-लेखापाल	रा.प.अनं.द्वि.	प्रशासन	लेखा	१
१६.	हुलका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	इन्जि	जन.मेकानिक	६
१७.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन	सा.प्र.	९
	जम्मा				६२

(ख) कर्मचारी विवरण

सि.नं.	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा/महाशाखा	कार्यालयको नं.	मोबाइल नं.
१	श्री शंकर प्रसाद अधिकारी	सचिव		४२११८६०	९८५११२४७५३
२	श्री सुरेश प्रधान	सह-सचिव	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	४२०००५८	९८४१३९९७५२
३	श्री काशीनाथ मरासिनी	सह-सचिव	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा	४२११७८१	९८५११८३८५९
४	श्री विजुकुमार श्रेष्ठ	उप-सचिव	सहकारी प्रबर्द्धन शाखा	४२००४२०	९८४१२२३१६६
५	श्री भरतप्रसाद आचार्य	उप-सचिव	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२११६९०	९८४१३९९०७२
६	श्री शिवप्रसाद रिजाल	उप-सचिव	उ.पा.प.काज		
७	श्री ज्ञानेन्द्र प्रसाद ढकाल	उप-सचिव	अ.दु.अ.आ.काज		
८	श्री अनन्तकुमार बस्नेत	उप-सचिव	गरिबी निवारण शाखा	४२०००५८	
९	श्री रमेश अधिकारी	उप-सचिव	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	४२००४०६	
१०	श्री शिवराज न्यौपाने	उप-सचिव (तथ्याङ्क)	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा अनुसन्धान शाखा	४२०००६०	
११	श्री भगवानलाल श्रेष्ठ	उप-सचिव (कानून)	ऐन, नियम, परामर्श शाखा	४२०००७३	९८४१३६७५०९
१२	श्री विष्णुहरि बागले	उप-सचिव (लेखा)	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२११५७६	९८४१४६७३९३
१३	श्री कल्किका श्रेष्ठ	शाखा अधिकृत	सहकारी प्रबर्द्धन शाखा	४२००४२०	
१४	श्री राजेन्द्र पोखरेल	शाखा अधिकृत	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	४२००४०६	
१५	श्री गुणा राई	शाखा अधिकृत	गरिबी निवारण शाखा	४२०००५८	९८४१२४३१५०
१६	श्री गौतम रिमाल	शाखा अधिकृत	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२११६९०	९८४१५६४८४२
१७	श्री गोविन्द प्रसाद पाण्डे	शाखा अधिकृत	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२११६९०	९८६०९२८१२८
१८	श्री कला कुमारी गैह्रे	शाखा अधिकृत	गरिबी निवारण शाखा	४२०००५८	
१९	श्री राममणि अधिकारी	शाखा अधिकृत	सहकारी प्रबर्द्धन शाखा	४२००४२०	९८४९६३५३७८
२०	श्री निलकण्ठ काफ्ले	शाखा अधिकृत	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा अनुसन्धान शाखा	४२०००६०	९८४७५८८०३०
२१		शाखा अधिकृत			
२२		शाखा अधिकृत			
२३		स.कृषि अर्थ विज्ञ			
२४	श्री राजन न्यौपाने	लेखा अधिकृत	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२११५७६	९८४१४३४४०७
२५	श्री बालकृष्ण थापा	लेखा अधिकृत	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२११५७६	९८४१३८०९३४
२६	श्री सनत कुमार न्यौपाने	कम्प्युटर अधिकृत	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	४२००४०६	९८४१६१५४८०

सि.नं.	कर्मचारीको नाम	पद	शाखा/महाशाखा	कार्यालयको नं.	मोबाइल नं.
२७	श्री सूर्यकुमार श्रेष्ठ	नायव सुब्बा	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२९९६९०	
२८	श्री चण्डिका कोइराला	नायव सुब्बा	श्रीमान् सचिवज्यूको नीजि सचिवालय	४२९९८६०	९८४५९२७३८७
२९	श्री राजेश कुमार लम्साल	नायव सुब्बा	श्रीमान् सचिवज्यूको नीजि सचिवालय	४२९९८६०	९८४९६९७९६२
३०	श्री कृष्णप्रसाद भुसाल	नायव सुब्बा	स्टोर	४२९९६३७	९८४९७०९८९७
३१	श्री अमृता दुरा	नायव सुब्बा	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२९९६९०	९८४९३६२६९५
३२	श्री श्रीप्रसाद तिवारी	नायव सुब्बा	सहकारी प्रबर्द्धन शाखा	४२००४२०	९८४९४९९२०८
३३	श्री भरतमणि सापकोटा	नायव सुब्बा	अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा अनुसन्धान शाखा	४२०००६०	९८४९६४५०३०
३४	श्री भरतकुमार भण्डारी	नायव सुब्बा	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	४२००४०६	९८४५३७३९९०
३५	श्री तिलक बहादुर के.सी.	नायव सुब्बा	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	४२०००५८	९८४७८५२२३९
३६	श्री सामना सुवेदी	नायव सुब्बा	माननीय मन्त्रीज्यूको नीजि सचिवालय	४२०००५५	९८५९९२०२९८
३७		नायव सुब्बा			
३८	श्री गिरीराज रेग्मी	लेखापाल	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२९९५७६	९८४९३२३५२६
३९	श्री सोमनाथ अधिकारी	लेखापाल	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२९९५७६	
४०	श्री नीरज बलामी	कम्प्युटर अपरेटर	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	४२९९६९०	९८४९६४९९३
४१	श्री अमर अधिकारी	कम्प्युटर अपरेटर	अ.दु.अ.आ. काज		
४२	श्री प्रतिभा अधिकारी	कम्प्युटर अपरेटर	सेवा करार		
४३	श्री महानन्द जोशी	कम्प्युटर अपरेटर	सेवा करार		
४४	श्री विमला वास्तोला	खरिदार	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा	४२९९७८९	९८४९२८७८२६
४५		खरिदार			
४६		खरिदार			
४७	श्री सुरेन्द्र पोखरेल	स.ले.पा.	आर्थिक प्रशासन शाखा	४२९९५७६	९८४९६७४५०३
४८	श्री चित्रबहादुर कार्की	ह.स.चा.			
४९	श्री रामकृष्ण मानन्धर	ह.स.चा.			
५०	श्री मिनु गोले	ह.स.चा.			
५१	श्री सानुकान्छा श्रेष्ठ	ह.स.चा.			
५२	श्री सानुकुमार देसार	ह.स.चा.			
५३	श्री जितेन्द्र चित्रकार	ह.स.चा.			
५४	श्री होमबहादुर बस्नेत	का.स.	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	४२०००५८	९८४९७८९७९४
५५	श्री सविना डंगोल	का.स.	दर्ता/चलानी		९८४९८०७६४०
५६	श्री दिपा कार्की	का.स.	सेवा करार		
५७	श्री अनुसुया पौडेल	का.स.	सेवा करार		
५८	श्री विमला दुलाल	का.स.	सेवा करार		
५९	श्री कृष्ण बहादुर खत्री	का.स.	सेवा करार		
६०	श्री अनु तामाङ	का.स.	सेवा करार		
६१	श्री किशोर भुजेल	का.स.	सेवा करार		
६२	श्री शशीकला खत्री	का.स.	सेवा करार		

४. निकायबाट प्रदान गरिने सेवा :-

१. सहकारीको विकास तथा अनुगमन गर्ने ।
२. देशको गरिबीको अवस्था पहिचान गर्न सर्वेक्षण गर्ने ।
३. सहकारीको माध्यमबाट गरिबी निवारणमा सहयोग गर्ने ।

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी-

महाशाखा तथा शाखाको कार्यविवरण

क) सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा

- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी कानून, नियम तर्जुमा गर्ने,
- ❖ अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी संगठनसंग समन्वय र सम्पर्क गर्ने,
- ❖ जिन्सी प्रशासन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ❖ कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्य,
- ❖ राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ❖ सहकारी सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्य,
- ❖ निर्देशित अन्य कार्य ।

१. प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा

- ❖ आन्तरिक प्रशासन,
- ❖ कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी,
- ❖ स्वदेशी एवं वैदेशिक छात्रवृत्ति, तालिम आदि सम्बन्धी कार्य,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

२. सहकारी प्रवर्द्धन शाखा

- ❖ सहकारी शिक्षा, सूचना र तालिम सम्बन्धी,
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी,
- ❖ सहकारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- ❖ सरकार-सहकारी साझेदारी कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको सुशासन सम्बन्धी,
- ❖ पुराना संघ संस्था सम्बन्धी कार्य,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

३. ऐन, नियम परामर्श शाखा

- ❖ सहकारी ऐन, नियम सम्बन्धी,
- ❖ सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी संघ संस्थाको मापदण्ड तर्जुमा गर्ने,
- ❖ मन्त्रालय सम्बद्ध ऐन नियमको तर्जुमा,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

४. आर्थिक प्रशासन शाखा

- ❖ आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण काम,
- ❖ बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी काम,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

ख) योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा

- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने,
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको विकास, सुदृढीकरण र नियमन गर्ने,
- ❖ सहकारीको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणसंग आवद्ध संघ संस्थाको अनुगमन, रेखदेख र नियमन गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणसंग सम्बन्धित अन्तर मन्त्रालयगत कार्यको समन्वय गर्ने,
- ❖ सीमान्तकृत, विभिन्न वर्ग र समुदायमा रहेका गरिबको पहिचान गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको प्रवर्द्धन, कामको समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने,
- ❖ सहस्राब्दी विकास लक्ष्य (गरिबी निवारण सम्बन्धी) हासिल गर्ने सम्बन्धी विषय
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको अद्यावधिक विवरण तयार गर्ने,
- ❖ निर्देशित अन्य कार्य ।

१. योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा

- ❖ सहकारी एंव गरिबी निवारण सम्बन्धी वार्षिक र अवधिक योजना तर्जुमा,
- ❖ सहकारी एंव गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति निर्माण गर्ने,
- ❖ सहकारी संघ संस्थाहरुलाई संचालन तथा पूँजीगत अनुदान सहयोग सम्बन्धी,
- ❖ सहकारी एंव गरिबी निवारण सम्बन्धी क्षेत्रीय एंव अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरुसंगको सम्बन्ध,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

२. गरिबी निवारण शाखा

- ❖ गरिबी निवारण कोष सम्बन्धी,
- ❖ गरिबी निवारण सम्बन्धी मापदण्डको निर्धारण, रेखांकन (Mapping) तथा पहिचान गर्ने,
- ❖ गरिबीको स्थिती र अवस्था बारे अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने,
- ❖ गरिबी निवारणका लक्षित कार्यक्रम संचालन र समन्वय गर्ने,
- ❖ गरिबी निवारणसंग सम्बन्धित राष्ट्रिय एंव अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासित सम्पर्क एंव समन्वय गर्ने,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।

३. अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुसन्धान शाखा

- ❖ सहकारी संघ संस्थाको अनुगमन र नियमन,
- ❖ सहकारी सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान,
- ❖ सहकारीको राष्ट्रिय तथ्यांक व्यवस्थापन,
- ❖ तोकिएका अन्य कार्य ।
- ❖ सहकारी एंव गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रम/आयोजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन ।

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधिः

सि.नं.	कामको विवरण	काम सम्पन्न गर्ने अवधि	सम्पर्क अधिकारी/महाशाखा प्रमुख/शाखा प्रमुख	लाग्ने दस्तुर
१.	मन्त्रालयसित सम्बन्धित सूचनाहरू उपलब्ध गराउने	१५ दिन भित्र	सूचना अधिकारी	सामान्य आकारको कागजमा सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ रु. ५१- ठूलो आकारको कागजमा सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ रु. १०१- प्रति डिस्क्रेट, सिडि रु. ५०१-
२.	सम्पादित कार्यको भुक्तानी	१५ दिन भित्र	लेखा प्रमुख	नलाग्ने
३.	धरौटी फिर्ता	१५ दिन भित्र	लेखा प्रमुख	नलाग्ने
४.	भन्सार छुट सुविधा	७ दिन	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख	नलाग्ने

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारीः

शाखा-महाशाखा-सचिवस्तर-मन्त्रीस्तर-मन्त्रीपरिषद्

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी-

सि.नं.	कामको विवरण	सम्पर्क अधिकारी/महाशाखा प्रमुख/शाखा प्रमुख	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१.	मन्त्रालयसित सम्बन्धित सूचनाहरू उपलब्ध गराउने	सूचना अधिकारी	सचिव
२.	सम्पादित कार्यको भुक्तानी	लेखा प्रमुख	सचिव
३.	धरौटी फिर्ता	लेखा प्रमुख	सचिव
४.	भन्सार छुट सुविधा	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख	सचिव

९. सम्पादन गरेको कामको विवरणः

मिति २०७३।०९।०९ देखि ०७३।०३।३१ सम्म भएका प्रमुख कार्यहरूः

- ❖ सहकारी संस्थाहरूको प्रभावकारी अनुगमन र नियमनका लागि सहकारी तथा गरिबी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) सम्बन्धी तीन चरणको तालिम कार्यक्रम र UAT को कार्य सम्पन्न भएको । निर्देशिका सम्बन्धी कार्य भइरहेको । UAT को अन्तिम प्रतिवेदन पनि प्राप्त भैसकेको । Validation Workshop सम्पन्न भएको ।
- ❖ बजेट वक्तव्यमा समावेश गर्ने नीति तथा कार्यक्रम अर्थ मन्त्रालयमा पठाएको ।
- ❖ जिल्लाहरूमा कार्यान्वयन गरिने वार्षिक कार्यक्रम तथा आयोजना राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालयमा पठाएको ।
- ❖ सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन सहकारी कार्यालयहरू र डिभिजन सहकारी कार्यालय गरी ३६ वटा कार्यालयहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण भएको ।
- ❖ आ.व. २०७२।७३ को बजेट तथा नीति कार्यान्वयन कार्यक्रमको सन्दर्भमा सूचकांकको कार्यान्वयनको प्रगति, तत्काल सुधार कार्ययोजना , २०७२ कार्यान्वयनको मासिक प्रगति , ११ बुँदे सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट २०७२।७।२ गते दिएको निर्देशन कार्यान्वयनको प्रगति प्र.म. तथा म.प.को कार्यालयमा नियमित रूपमा पठाइएको ।

- ❖ आ.व. २०७२।७३ को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार अनुदान प्राप्त १० वटा सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गरी प्रतिवेदन गर्ने कार्यक्रम रहेकोमा अनुगमन फर्मेट तयार गरी १० वटै अनुदान प्राप्त सहकारी कार्यालयहरूको अनुगमन सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- ❖ आ.व. २०७२।७३ को स्वीकृत कार्यक्रम सहकारी विभागबाट सघन अनुगमन गरिएका १० वटा सहकारी संघसंस्थाहरूको पुनःअनुगमन गर्ने कार्यक्रम रहेकोमा अनुगमन फर्मेट तयार गरी २०७३ असार मसान्तसम्म १० वटै सहकारी संस्थाहरूको पुनःअनुगमन सहित प्रतिवेदन गर्नु कार्य सम्पन्न भएको ।
- ❖ गरिबी निवारण सम्बन्धी सार्क विकास लक्ष्य (SDG) २०१४ को लेखाजोखा तथा प्रगति प्रतिवेदन तयारीको कार्य परामर्श सेवा मार्फत् सम्पन्न गरी नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को मिति २०७३।०३।१६ को निर्णयानुसार सो प्रगति प्रतिवेदनलाई स्वीकृत गरी अन्तिम रूप दिएको र उक्त प्रगति प्रतिवेदनलाई परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत् सार्क सचिवालयमा पठाउन अनुरोध गरिएको ।
- ❖ गरिबी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरूको क्रियाकलापहरूको प्रोफाइलिङ्ग तयारीको कार्य परामर्श सेवा मार्फत् सम्पन्न गरी नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को मिति २०७३।३।२८ को निर्णयानुसार उक्त प्रतिवेदनलाई स्वीकृत गरी अन्तिम रूप दिइएको ।
- ❖ राष्ट्रिय गरिबी निवारण नीति , २०७३ को मस्यौदा नीतिलाई विभागीय (मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०७३।३।२८ मा स्वीकृत गरी राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय , सम्बन्धित तीस वटा मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण, राष्ट्रिय महिला आयोग, राष्ट्रिय दलित आयोग समेत ३४ वटालाई राय, सुझाव तथा प्रतिक्रियाको लागि लेखी पठाइएको ।
- ❖ विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायहरूमा सञ्चालित गरिबी निवारण कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई समन्वय गरी एकरूपता ल्याउन , कार्यक्रममा हुने दोहोरोपनालाई रोक्न र गरिबी निवारणका क्षेत्रमा भएका कार्यक्रमहरूको सूचना संकलन , अनुगमन र मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले मिति २०७३।२।७ मा यस मन्त्रालयमा विभिन्न मन्त्रालयका सम्पर्क व्यक्तिहरू (Focal Person) सँग छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम आयोजना गरिएको ।
- ❖ पूर्वाधार पुनर्निर्माण सम्बन्धी
  - मन्त्रालयको परिसरमा ब्लक छपाइको कार्य भएको ।
  - मन्त्रालयका कोठा पार्टेशन गर्ने कार्य भएको ।
- ❖ फर्निचर एवं मेशिनरी सामान खरिद
  - मेच, टेबल, सोफा आवश्यकता अनुसार खरिद भएको ।
  - कम्प्युटर, प्रिन्टर, फोटोकपी मेसिन एवं एसी खरिद गरिएको ।
- ❖ सवारी साधन खरिद
  - ५ थान मोटरसाइकल र २ थान स्कूटर खरिद गरिएको ।

❖ जनशक्ति विकास / क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी

- कर्मचारीहरूलाई सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको ।
- कर्मचारीहरूलाई अंग्रेजी भाषा सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको ।
- कर्मचारीहरूलाई ड्राइभिङ तालिम प्रदान गरिएको ।
- कर्मचारीहरूलाई अटोमेकानिकल सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पदः

प्रमुखको नामः श्री शंकरप्रसाद अधिकारी

पदः सचिव

सम्पर्क नं. ४२११८६०

मोबाइल नं.: ९८५११२४७५३

इमेलः sadhikari2005@hotmail.com

सूचना अधिकारीको नामः श्री भरतप्रसाद आचार्य

पदः उप-सचिव

सम्पर्क नं. ४२११६५७

मोबाइल नं. ९८४१३९९०७२

इमेलः bharatpacharya@hotmail.com

११. ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची -

सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयसंग सम्बन्धित नीति, ऐन र नियमहरू निम्नानुसार रहेका छन्ः

(क) सहकारी ऐन, २०४८

(ख) सहकारी नियमावली, २०४९

(ग) राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड ऐन, २०४९

(घ) राष्ट्रिय सहकारी नीति २०६९

(ङ) सहकारी नियमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०६८

(च) गरिब घरपरिवार पहिचान र परिचयपत्र व्यवस्थापन तथा वितरण निर्देशिका, २०६९

१२. आम्दानी , खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अघावधिक विवरणः

नेपाल सरकार

सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

सिङ्गदरबार

खर्चको फाँटवारी

बजेट शिर्षक कोड:- ३५२०११-३

आ.ब.- २०७२/२०७३

बजेट शिर्षक नाम:-सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

महिना:- अपाढ

महिनाको खर्च	मसान्त सम्मको निकास	रकम नं.	शिर्षक	वार्षिक बजेट	मसान्त सम्मको खर्च	बाँकी बजेट	निकास बाँकी
१०४६६७९.००		२११११	तलब	१८४४००००.००	१२९२०१९४.००	५५१९८०६.००	
३२०००.००		२१११३	महंगी भत्ता	५५२०००.००	४५२५९८.००	९९४०२.००	
२८२००.००		२१११९	अन्त भत्ता	३०००००.००	२८७३२५.००	१२६७५.००	
		२११२१	पोशाक	३४५०००.००	२७००००.००	७५०००.००	
१२३२२९.००		२२१११	पानी तथा विजुली	९५७०००.००	६४०८८४.००	३३९११६.००	
२३७८.००		२२११२	संचार महसूल	४८५०००.००	३२६७४.००	४४७३२६.००	
१७३८५८.००		२२२११	इन्धन	१८१६०००.००	१५७९५८६.००	२३६४१४.००	
३७८१३२.००		२२२१२	संचालन तथा मर्मत संभार	१८२५०००.००	१८२४९६७.००	३३.००	
५५५००.००		२२२१३	बीमा	२०००००.००	२०००००.००		
६२१०५६.००		२२३११	कार्यालय सम्बन्धी खर्च	२०३००००.००	१४५३४६३.००	५७६५३७.००	
		२२३१४	इन्धन- अन्य प्रयोजन	१५५०००.००		१५५०००.००	
५४३५५८४.००		२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	३३५७६०००.००	६३७०२५८.००	२७२०५७४२.००	
२९२३१६.००		२२४१२	अन्य सेवा शुल्क	३४६८०००.००	३३३०११७.००	१३७८८३.००	
७३१३४४.००		२२५११	कर्मचारी तालिम	१२०००००.००	८८५४९४.००	३१४५०६.००	
११९१६१.००		२२५१२	सीप विकास र जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी	१९४००००.००	३८७०६.००	१५५२३९४.००	
१४६५८२५.००		२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१९५५१०००.००	४८७३०५१.००	१४६७७४९.००	
४१४९५९.००		२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	२६७००००.००	१६७३५६२.००	९९६४३८.००	
		२२६१२	भ्रमण खर्च	२५००००.००	४४०६०.००	२०५९४०.००	
१४७०६५.००		२२७११	विविध खर्च	७५११५०.००	७१२६२४.००	३८५२६.००	
		२२९११	झैपरी आउन चालु खर्च	१००००००.००		१००००००.००	
७०१६०.००		२६४१३	अन्य संस्था तथा व्यक्तिलाई चालु अनुदान सःशर्त	४०००००.००	७०१६०.००	३२९८४०.००	
		२२५२९	अन्य कार्यक्रम खर्च	६०००००.००	२६४६१७.००	३३५३८३.००	
११४४४४६.००			यस महिना सम्मको जम्मा	१०१५२६१५०.००	३८२७३२४०.००	६३२५२९१०.००	

कोषको अवस्था

यस महिना सम्मको निकासः	वकैको नामः--	वकै खाता नं.:-
जम्मा खर्चः- ३८२७३२४०.००	वकै बाँकी:- ०.००	सापटी तिरन बाँकी :- .००
जम्मा पेशकी बाँकी:- १७४७४८.००	नगद बाँकी:- .००	सापटी आउन बाँकी :- .००
खुद खर्च पेशकी कटाई:- ३८०९८४९२.००	जम्मा बाँकी:- .००	दाखिला बाँकी :- .००

तयार गर्ने-

पेश गर्ने-

सदर गर्ने-

आलपे गर्ने-

म.लपे गर्ने-

१

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण:- x

१४. अधिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण :-

आ. व. २०७१/०७२ मा मन्त्रालयबाट सम्पादन गरेका प्रमुख कार्यहरूको सारांश निम्नानुसार छन्:-
सहकारी नीति २०६९, को कार्यान्वयनको लागि कार्ययोजना तयार भएको ।

- ❖ सहकारी प्रचार प्रसारका लागि उदाहरणीय सहकारीहरू मध्ये इलामको ईको चिया सहकारी संस्था लिमिटेड र झापा जिल्लाको साना कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड सम्बन्धि वृत्तचित्र निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- ❖ सन् २०१३ मा भएको सार्कस्तरीय गरिबी निवारणसम्बन्धी क्षेत्रीय सम्मेलनको निर्णयहरू मध्ये सन् २००५ देखि २०१२ सम्मको सार्क विकास लक्ष्यको २२ वटा सूचकहरूको राष्ट्रिय प्रगति प्रतिवेदन तयार गरिएको छ भने लमजुङको नमूना घले गाउँको प्रोफाइल तयारी गरी सार्क सचिवालयमा पठाईएको छ ।
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Cooperative and Poverty Management Information System (COPOMIS) को Software तयार भएको छ भने मातहतका ३८ सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालयरडिभिजन सहकारी कार्यालयहरूमा लागू गर्न पूर्वाधार तयार गर्न सूचना प्रविधिसम्बन्धी कम्प्युटर, फोटोकपी, फ्याक्स, स्क्यानर, यूपिएस, प्रिन्टर, प्रोजेक्टर, ल्यापटप तथा नेटवर्किगको कार्य सम्पन्न भैसकेको छ । त्यस्तै प्रतिवेदन प्रविष्टी गर्ने फर्म तथा ढाँचा अन्तिम रूपमा स्वीकृत गरी सो को सफ्टवेयर तयार भएको ।
- ❖ राष्ट्रिय सहकारी नीति, २०६९ को व्यवस्थाअनुसार केन्द्रीय सहकारी प्रशिक्षण केन्द्रलाई राष्ट्रिय सहकारी प्रतिष्ठानको रूपमा विकास गर्न चिनिया सरकारका स्थानीय अधिकारीहरूसंग छलफल गरी चीन सरकारको लगानीमा त्गचलपभथ एचयवभअत को रूपमा सो केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार विकासको लागि अर्थ मन्त्रालय मार्फत नेपालस्थित चिनियाँ दूताबासमा अनुरोध भै लगानीको लागि वातावरण तयार गरिएको छ ।
- ❖ सहकारी संघसंस्थाहरूको असल अभ्यास (Best Practice) र कमजोर (Weaknesses) पक्षहरूको बारेमा सहकारी पत्रकार समाजलाई जानकारी गराउने र सही विवरणहरू साधारण जनमानसलाई सम्प्रेषण गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाउनको लागि विभिन्न जिल्लाहरूको स्थलगत अध्ययन अवलोकन गराउने कार्यसम्पन्न भई विद्युतीय, छापा र अनलाइन माध्यममा प्रचारप्रसार भएको र अवलोकन प्रतिवेदन समेत प्राप्त भइसकेको छ ।
- ❖ १५ वटा सहकारी संघसंस्थाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूले सहकारी प्रशिक्षण केन्द्रमा प्राप्त गरेको तालिम प्रभावकारिताको अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन समेत तयार भएको,
- ❖ २९ ओटा सहकारी प्रशिक्षण डिभिजन कार्यालय रडिभिजन सहकारी कार्यालयहरूको अनुगमनको प्रतिवेदन तयारीको कार्य सम्पन्न भएको,
- ❖ अन्तराष्ट्रिय सहकारी दिवस सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय र राष्ट्रिय सहकारी संघको संयुक्त आयोजनामा मनाइयो भने अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस (१६ अक्टोवर) संयुक्त राष्ट्र संघ विकास कार्यक्रम तथा मन्त्रालयको संयुक्त तत्वावधानमा विशेष कार्यक्रम गरी संयुक्त रूपमा मनाइयो ।

❖ मन्त्रालय तथा अन्तर्गत निकायको आर्थिक वर्ष २०७१।७२ को वित्तीय तथा भारित प्रगति विवरण:

क्र. सं.	आयोजना र कार्यक्रमको नाम	प्राथमिकता	बजेट उपशीर्षक नं.	बार्षिक बजेट रु. हजारमा	बार्षिक खर्च रु. हजारमा	खर्च प्रतिशत	भारित प्रगति प्रतिशत
१	सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय	P ₁	३५२०११-३/४	९००७४	६३२९८	७०.२७	८१.३४
२	सहकारी विभाग	P ₁	३५२०१७-३	१५४९७	१५११९	९७.५६	
३	सहकारी क्षेत्र सुदृढिकरण आयोजना	P ₁	३५२१३४-३/४	१९५०४९	१७१९४७	८८.१६	८८.९८
४	सहकारी प्रशिक्षण केन्द्र	P ₁	३५२१३३-३/४	५६०२५	५३२०६	९४.९७	१००
५	सहकारी डिभिजन कार्यालय	P ₁	३५२०१८-३	१८७८६३	१८७८६३	१००	
६	पश्चिम उच्च गरिवी निवारण आयोजना	P ₁	३५२८१२-३/४	५०५६०४	४६४९०१	९१.९५	९३.१८
७	राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड	P ₂	३५२०१९	९१४९३	६००००	६५.५८	५९.०९
जम्मा				११४१६०५	१०१६३३४	८९.०३	

• बेरुजूको स्थिति:

सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आ. व. २०७२।७३ सम्मको बेरुजू र जम्मा बेरुजू (रु. हजारमा) - ५५००२
जम्मा फछ्यौट (रु. हजारमा) - २७८९१
जम्मा फछ्यौट (प्रतिशत) - ५०.७१

सुशासन सम्बन्धीका कार्य: मन्त्रालयले सुशासन सम्बन्धमा निम्न कार्यहरू गरेको छ:

- ❖ मन्त्रालयसंग सम्बन्धित जानकारीहरू मन्त्रालयको वेभसाइट www.mocpa.gov.np मा राखी समय समयमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ ।
- ❖ सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गर्नुपर्ने विवरण हरेक ३२३ महिनामा सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।
- ❖ मन्त्रालयमा एक सूचना अधिकारी तोकिएको संविधान प्रदत्त सूचनाको हकअनुसार माग भएका सूचनाहरू सूचना अधिकारीमार्फत प्रदान गर्ने गरिएको छ ।
- ❖ प्रवक्ता एवं सहायक प्रवक्ता तोकिएको मन्त्रालय सम्बद्ध जानकारीहरू समय समयमा प्रवक्तारसहायक प्रवक्तामार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।
- ❖ मन्त्रालय सम्बद्ध गतिविधिहरूका सम्बन्धमा पत्रकारहरूसंग अन्तर्क्रिया गर्ने गरिएको छ ।
- ❖ मन्त्रालय र मातहत निकायहरूसंग सम्बन्धित परेका उजुरी एवं गुनासोहरू उपर समयमा नै सुनुवाई एवं छानविन गरी फछ्यौटरकारवाही गर्ने गरिएको छ ।

❖ मन्त्रालय र मातहत निकायबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधा र सो का लागि जिम्मेवार पदाधिकारीहरू सम्बन्धमा नागरिक बडापत्र राखी सर्वसाधारणलाई जानकारी गराइएको छ ।

• सहकारी विभाग: (सहकारी प्रशिक्षणरडिभिजन कार्यालयहरू)

यस विभागको उपलब्धि निम्नानुसार रहेको छ:

- ✓ सहकारी संस्थाको दर्ता, खारेजी, लिक्वीडेशन र एकीकरण: देशभर आ। व। २०७१२०७२ मा १९२६ सहकारी संस्था दर्ता गरिएको, ४५३ वटा निष्कृत संस्थाको दर्ता खारेजी गरिएको, १३ वटा लिक्वीडेशन र ९५ सहकारी संस्था एकीकरण गरी ३५ वटा सहकारी संस्था कायम गरिएको छ ।
- ✓ अनुगमनर सघन अनुगमन: सहकारी विभागबाट ११० वटा सहकारी संस्थाहरूको सघन अनुगमन र जिल्लास्तरका कार्यालयहरूबाट ३९३५ सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन गरिएको छ ।
- ✓ भवन निर्माण: डिभिजन सहकारी कार्यालय सर्लाही र मोरङको कार्यालय भवन निर्माण भएको , धादिङ्ग डिभिजन सहकारी कार्यालयको भवन निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको र बर्दिया जिल्लाको भवनको निर्माण सम्झौता भएको छ ।
- ✓ अनुदान तर्फ सहकारी साझेदारीमा उद्योग स्थापना गर्न ७० वटा सहकारी उद्यमलाई रु २ करोड २३ लाख ७५ हजार , राष्ट्रिय सहकारी संघ समेतको लागि रु ३० लाख ७५ शितभण्डार निर्माणको रु १ करोड ९६ लाख २५ हजार अनुदान वितरण गरिएकोछ । सहकारी संघसंस्थाहरूको लागत सहभागितामा चितवन र स्याङ्जामा सहकारी शीतभण्डार निर्माणको काम अगाडि बढाइएको छ ।
- ✓ सचेतना सम्बन्धी कार्य: सहकारी सचेतना पुस्तिका , सहकारी सदस्य शिक्षा माला , सहकारी ऐन नियम तथा मापदण्ड सँगालो प्रकाशन , सहकारी दर्पण प्रकाशन , सहकारीको संक्षिप्त परिचय नामक अंग्रेजी पुस्तिका र सहकारी ब्रोसर प्रकाशन गरिएको छ ।
- ✓ गोष्ठी: क्षेत्रीय स्तरमा २ वटा सूचना व्यवस्थापन तथा वजेटरकार्यक्रम तर्जुमा गोष्ठी सम्पन्न ।
- ✓ सहकारी संस्थाहरूको प्रोफाइल: नेपालभर संचालित संघसंस्थाहरूको तथ्यांक कम्प्युटर प्रणालीबाट अद्यावधिक गरी नेपालको सहकारी संस्थाहरूको एकिकृत तथ्यांकीय विवरण तथा जिल्ला प्रोफाइल प्रकाशन ।
- ✓ सहकारी सूचना: सहकारी जागरणको लागि एउटा वृत्तचित्र निर्माण भएको, दुईओटा जिडगल निर्माण भएको, ४८ वटा श्रव्यरदृश्य रेडियो तथा टेलिभिजनमा प्रसारण भएको तथा ५१ पटक सहकारी सूचना प्रकाशन भएको छ ।
- ✓ अनुगमन निरीक्षण: ३६ वटा डिभिजन सहकारी कार्यालयहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- ✓ तालिम सम्पन्न: सहकारी सुदृढीकरण कार्यक्रम तर्फ डिभिजन सहकारी कार्यालय मार्फत ३९९ पूर्व सहकारी शिक्षा तालिमबाट ९९७५ जनालाई एक दिने प्रशिक्षण प्रदान, २८१ सहकारी सचेतना तालिमबाट ७७२५ जनालाई २ दिने तालिम प्रदान, २४२ सहकारी लेखापालन तालिमबाट ६०५० जनालाई ६ दिने तालिम प्रदान र ९९ वटा आधारभूत सहकारी व्यवस्थापन तालिमबाट २४७५ जनालाई ६ दिने तालिम गरी २६२२५ जनालाई तालिम प्रदान गरिएको छ ।

• गरीब घरपरिवार सहयोग समन्वय बोर्डको सचिवालय:

- ✓ गरिबी घरपरिवार सर्भेक्षणको डाटा इन्ट्री: अछाम, बझाङ, बाजुरा, कैलाली, जुम्ला, हुम्ला, मुगु, डोल्पा, कालीकोट, जाजरकोट, बर्दिया, रुकुम, रोल्पा, प्यूठान, अर्घाखाँची, कपिलबस्तु, तनहुँ, बागलुङ, गोरखा, रामेछाप, सिन्धुली, रौतहट, सिराहा, खोटाङ, भोजपुर गरी २५ जिल्लाहरूमा गरिब घरपरिवार पहिचान सर्भेक्षणको कार्यको डाटा ईन्ट्रीको कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- ✓ गरिब घरपरिवारको प्रारम्भिक पहिचान: २५ जिल्लाहरूमा १२,४०,३५० घरपरिवारहरूको सर्भेक्षणबाट प्राप्त तथ्यांकको विश्लेषण समेत गरी कुल ३,५६,४१८ घरपरिवारहरू प्रारम्भिक रूपमा गरीब घरपरिवार पहिचान भएको छ। पहिचान भएका घरपरिवारहरूका सम्बन्धमा स्थानीय तहमा गुनासो सुनुवाई पश्चात स्थानीय तहबाट प्राप्त सुझाव एवं सिफारिसका आधारमा गरीब घरपरिवार सहयोग समन्वय बोर्डबाट अन्तिम रूपमा गरिब घरपरिवारको पहिचान गरिने छ।
- ✓ सामाजिक सुरक्षण: १५ वटा मन्त्रालयहरूसंगको ३ वटा अन्तर्क्रिया सम्पन्न भै सामाजिक सुरक्षणको डाटावेश तयार गर्ने कार्य भै रहेको छ ।
- ✓ कार्यविधिरनिर्देशिका तयारी र जारी: गरीब घरपरिवार पहिचान र परिचयपत्र व्यवस्थापन तथा वितरण निर्देशिका, २०६९ र कार्यविधि, २०६९ जारी भएको छ भने सो को कार्यविधिको पहिलो संशोधन ९२०७२० गरी गरिब घरपरिवार पहिचान गर्ने विधि र मापदण्डमा परिमार्जन गरिएको छ र गरिब घरपरिवार पहिचान सम्बन्धि आर्थिक निर्देशिका, २०६९ मा दोस्रो संशोधन गरी कार्य प्रणालीमा सुधार एवं परिमार्जनको लागि पहल भएको छ साथै गुनासो सुनुवाई मार्गनिर्देशिका, २०७२ स्विकृत भई सो मार्गनिर्देशिका अनुसार पहिचान भएका प्रारम्भिक घरपरिवारहरूको सूची माथी स्थानीय जिल्ला तहमा गुनासो सुनुवाई कार्य हुने अवस्थामा पुगेको छ।
- ✓ परिचयपत्रको ढाँचा संकलन: परिचयपत्रको ढाँचा तय गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालयविभागहरूबाट तयार भएका आ-आफ्नो मन्त्रालयबाट जारी भएका नमुना परिचयपत्र र परिचयपत्र वितरणको कार्यविधि प्राप्त गर्ने कार्य भएको छ ।

१५. सार्वजनिक निकायको वेबसाईट भए सोको विवरण :-

www.mocpa.gov.np

१६. सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको बैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण:-

(क) कार्यक्रम/आयोजनाको नाम: पश्चिम उच्च पहाडी गरिबी निवारण आयोजना

१. परिचय

पश्चिम उच्च पहाडी गरिबी निवारण आयोजना सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय र संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको संयुक्त प्रयास एवं जिम्मेवारी र कृषि विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (International Fund for Agricultural Development) को ऋण तथा अनुदान सहयोगमा सुदुर पश्चिम र मध्यपश्चिमान्चलका आठवटा जिल्लाहरूका १५३ वटा गा.वि.स.हरूमा अति विपन्न तथा गरिब वर्गहरूलाई लक्षित गरी संचालन भईरहेको छ ।

यस कार्यक्रमका तीन तरणहरूमध्ये दुईवटा चरणहरू तत्कालिन स्थानिय विकास मन्त्रालयबाट सम्पन्न भएको र कार्यक्रमको तेस्रो चरण आर्थिक वर्ष २०६९।७० देखि सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट संचालन

भईरहेको छ । संझौता बमोजिम यस आयोजनाको तेस्रो चरणको चारवर्षे अवधि आगामी सन् २०१६ को जुन महिनासम्म रहेको छ ।

२. आयोजनाको लक्ष्य एवं उद्देश्य

यस आयोजनाले कार्यक्षेत्र भित्रका गा.वि.स.हरूमा बसोवास गर्ने अति विपन्न वर्ग तथा आर्थिक तथा सामाजिकरूपले पछाडि परेका वर्गहरूका घरपरिवारहरूको पहिचान गरी त्यस्ता घरपरिवारहरूको जीविकोपार्जनलाई दिगो बनाउने तथा न्यूनतम आत्मसम्मानका साथ जीवन निर्वाह गर्न सहयोग पुर्याउने लक्ष्य रहेको छ । यस लक्ष्य प्राप्तिका लागि विपन्न घरपरिवारहरूको रोजगारी, आय, सम्पत्ति तथा पोषणसम्बन्धी सूचकांकहरूमा सुधार गर्न मध्य तथा सुदुर पश्चिमान्चल विकास क्षेत्रका आठबटा (बझाङ्ग, बाजुरा, हुम्ला, कालिकोट, रुकुम, रोल्पा, दैलेख र जाजरकोट) जिल्लाहरूमा प्रस्तुत कार्यक्रम संचालन भईरहेको छ । जसअनुरूप यस कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट लक्ष्यित घरपरिवारको घरेलु सम्पत्तिको स्वामित्वको सूचकांकमा २० प्रतिशतले बृद्धि हुने र वर्तमान बाल कुपोषणमा ८० प्रतिशतले कमी आउने उद्देश्य लिइएको छ ।

३. यस आयोजनाका लागि आर्थिक वर्ष २०७२।७३ मा जम्मा बजेट रु. ५१ करोड ३९ लाख ९६ हजार रहेको सो मध्ये नेपाल सरकारको स्रोततर्फ २० करोड ६१ लाख ९८ हजार र कृषि विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (International Fund for Agricultural Development) को ऋण सहयोग तर्फ रु. ३० करोड ७७ लाख ९८ हजार रहेको छ ।

(ख) कार्यक्रम/आयोजनाको नाम: Nepal- German Cooperation Program, The Inclusive Development of Economy (INCLUDE)

१. अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय र GIZ बीच भएको समझदारी अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७१।७२ मा INCLUDE कार्यक्रम अन्तर्गत GIZ बाट यस मन्त्रालयलाई प्राविधिक सहयोग प्राप्त भएको । यस कार्यक्रम अन्तर्गत GIZ बाट सार्वजनिक खरिद विज्ञ र सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Cooperatives and Poverty related Management Information System) मा सहजीकरण गर्न सूचना प्रविधि विज्ञ उपलब्ध गराउने कार्य भएको छ । साथै यस कार्यक्रम अन्तर्गत प्युठान, दाङ्ग, सुर्खेत, बाँके र कैलाली जिल्लाका उत्पादनमूलक सहकारी संस्थाहरूको बजारीकरण सहयोग अन्तर्गत मूल्य श्रृंखला अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम रहेको छ ।

२. साथै आर्थिक वर्ष २०७१।७२ मा राष्ट्रिय सहकारी नीति, २०६९ को कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार र मन्त्रालय तथा मातहत निकायहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यका लागि आवश्यकता पहिचान सम्बन्धी अध्ययन प्राविधिक सहयोग अन्तर्गत सम्पन्न भएको छ । साथै यस अवधिमा Review of the Cooperative Sector in Nepal, Study of Capacity Development Program सम्पन्न भई हालसम्म मन्त्रालयलाई सूचना प्रविधि विज्ञको सहायता प्राप्त भइरहेको छ ।

३. INCLUDE Operational Plan, २०१४ बमोजिम माथि उल्लेखित विषय समेतमा सन् २०१५ का निमित्त Management Information System (MIS), Policy Review, Donor Coordination (Support towards developing a strategic plan) तथा Capacity Development का लागि प्राविधिक सहयोग रहेको छ ।

१७. सार्वजनिक निकायले संचालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन: - दफा ९, १२ र १४ मा उल्लेख भइसकेको ।

१८. सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि- x

१९. सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिएको विवरण: - यस अवधिमा सूचनाको माग सम्बन्धी निवेदन नपरेको ।

२०. सार्वजनिक निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण:- x